

Селото Йоханесбургъ, което преди петдесетъ години имаше едва 300 жители, днесъ е модеренъ и уреденъ градъ съ 200,000 души. Единъ градъ, който не познава нито криза, нито безработица. Въ лошата стопанска 1935 година е изровено за 4 милиарда лева злато. Всѣка педя земя въ него се купува съ злато, и затова рѣдко се строятъ здания по-ниски отъ 14 етажa. Малката страна около Йоханесбургъ е толкова богата, че минава днесъ за най-добрия купувачъ и клиентъ на английската империя. Тя купува повече стоки и машини отъ Англия, отколкото цѣла Индия.

Но докога ще продължи всичко това? Отдавна вече старитѣ начини за добиване на скъпоценния металъ сж изоставени, защото златото, което се добива съ тѣхъ, не може да заплати работата. Малкитѣ мини и дѣлове отдавна сж изчезнали и откупени отъ голѣми и богати дружества, които иматъ срѣдства да купуватъ скъпи и голѣми машини. Съ тѣхъ се изтегля и последното количество злато, което се намира въ земята. Отдавна е минало времето, когато при всѣко едно копване се подаваше жълтиятъ металъ. Днесъ се работи дълбоко, и всѣка златоносна жилка се обработва докрай. Въ горнитѣ пластове на земята почти всичко е изчерпано.

Старитѣ златотърсачи отдавна сж изчезнали и измрѣли. На тѣхно мѣсто работятъ платени чернокожи, които се ровятъ дълбоко въ земята и измъкватъ съ сложни и голѣми машини златоносна земя. Има мини, които сж достигнали на 3 километра дълбочина. Не е далечъ времето, когато и тѣзи мини ще бждатъ изчерпани, и тогава Трансвалъ ще бжде това, което е билъ преди 50 години: бедна, суха и негостоприемна степна страна. Само споменътъ за лудото време, траяло единъ човѣшки животъ, ще остане въ историята, и старото стопанство на заселника Йоханъ Витеватеръ нѣма да струва повече отъ 12 чифта волове, както струваше, преди 50 години, когато никой не подозираше какви златоносни жилки се криятъ въ него.